

Foto: Tihomir Pinter

Aleš Berger

Kdo deli?

“Kdo meša?” vprašam. “Ti,” reče Brane, “a se delaš?” pripomni Ciril, “ali res zmerom pozabiš,” doda Darko, “saj še nisi tako star, a ne.”

Seveda nisem, in sploh ima Darko kakšen mesec več, in tudi spil nisem kaj dosti, saj se danes krepko nazaj držim, ampak tako se reče, tako dostikrat vpraša tisti, ki je na vrsti, da vzame v roke kup kart in jih začne mešati, včasih preudarno in dolgo, da postanejo soigralci že nestrpni, včasih na hitro, v dveh, treh presekih, da tisti, ki naj bi privzdignil, tega noče narediti, temveč pomigne, da mora delilec dolžnost opraviti bolj skrbno. Sam mešam srednje dolgo, preden kot četrti “počivam” in usodo za naslednjih nekaj minut predam med roke partnerjev, upajoč kajpada, da ne bom nikomur od njih odmeril izborne partije, in delim prav skrbno, da se dvakrat po osem kart pravilno izide, saj nikomur ni ljubo, če se zmoti in je potem ob nadležnem smehu soigralcev kaznovan z odbitkom točk. Pač pa zelo poredkoma strpim in po tem, ko so karte razdeljene in se igralci odločajo o višini svoje napovedi, ne pogledam, seveda izključno zase, tistih šestih, ki so ostale v talonu in čakajo, da se razgrnejo tistemu, ki se bo tako odločil; delilčevo majhno zadoščenje je, da jih pozna prej kot drugi, in nemalokrat ga mora poplačati s tem, da potem odstre tistemu, ki igra, visoke in močne karte, ki jih bo oni s pridom uporabil, zgodi pa se tudi, da mu s slabo prikrito privošljivostjo (in včasih še s spakljivim opravičevanjem) ponudi klavrno, ničvredno izbiro, s katero oni nima kaj početi. Vse se dogaja in se ponavlja pri tem kvartanju, in je vendarle vsakokrat za las drugače, sicer tega ne bi počeli, isti štirje kameradi, že skoraj sto let, ali pa marsikaj pozabimo in se nam zato zdi bolj novo, kot je res. “Evo,” rečem, “izšlo se je.” “Tri,” reče Brane, “prav,” mu pritrdi Ciril, “dva,” reče Darko, “kjer je dva, ni ena,” reče Brane, kar sicer čisto ne drži, saj bi lahko on licitiral dvojko, in Darku počasi, v dramaturško stopnjevanem zaporedju, obrnem trikrat po dve karti na pravo stran.

Ja, saj, mogoče bi moral pustit, bogve, ali bi Brane šel igrat, pa sem se bal klopa, prevečkrat se bojim klopeckega, to sem si že stokrat rekel, pa kaj, ko se nerad poslušam. In lepo me je napel Ante, ko mi je dajal talon: najprej monda pokazal, da se mi je vse zasmajalo, potem dve babi, kar je sedem pik, porkaduš, in nazadnje kralja, da se je kar cedil od dobrote, Ante, jaz pa kisel ksiht naredil, pa še tretje barve je bil, in sem jima enajst ali dvanajst noter pustil, kar je skoraj nemogoče nadoknadit. No ja, so še hujše mine, se ne smem takoj zasekirat. Če se sekiraš, je še večji klinc vse skupaj, smo že dostikrat doživeli, ampak če si čisto flegma, pa tudi ni v redu, ne sme ti dol viset. Nekaj vmes, seveda, ampak težko je pravo merco ujet, težko, pri kartah in pri pijači, tukaj še tako dolgoletne izkušnje ne pomagajo.

“Sedemindvajset,” oznamim, ker rad štejem in mi ponavadi prepustijo to nalogo, pedantnemu, kot pravijo, da sem, in tudi zapisujem zvečine jaz, danes pa še posebej, ko sem tu domá, saj imam kot gostitelj nekaj več avtoritete, “še dobro si skoz prišel,” dodam in se ne zafirkavam, saj je imel res smolo pri talonu, “deset, trideset, šestdeset dol,” seštejem, “pa še radelc je obranil,” doda Ciril, kar je star štos, a se mu, vsaj trije, zmeraj zarežijo. “Dobro, ne bom preverjal,” reče Darko, “a boš prinesel še en pir,” se pozanima, rahlo nestrpno, se mi zdi. “Bom, jasno, počakaj, da zmešam,” mu odgovorim, medtem ko zapisujem rezultat, “a ne bi mogel prec,” je siten. Odložim šop kart, vstanem, Ciril si prižge cigareto, naj mu bo, pomislim, naj eno pokadi za mizo, danes je nekam nervozen, si kar mislim, zakaj, “in kdaj bomo jedli,” vpraša Ante, “kadar se zmenimo,” sem prijazno gostoljuben, “mogoče po tej rundi, bo res že čas.” Prinesem Darku pivo (saj mu jih ne štejem, ampak je šesto, kar je res, je res, in kakšno je po mojem že prej popil), se usedem in rečem “kdo daje?” saj sem pozabil, da sem sam na vrsti, a se začuda zato nihče ne vtakne vame.

Nisem preveč pri stvari danes, pa ne vzamem takoj kart, ki mi jih oddeli Brane, temveč vprašam, medtem ko z užitkom povlečem cigareto, “Ante, a si preveril tisto reč od zadnjič, se spomniš, smo šli stavit,” ga podrezam. “Pozabil,” reče Ante, “klinca pozabil,” je nejevoljen Darko, “že takrat je vedel, da je izgubil, ker nas je pač Žgajnarjeva samo v osmem učila, v sedmem pa ne, kot je on trdil, pa je prešuft, da bi tisto flašo šampanjca prinesel in bi jo skup spili.” Mogoče sem prekmalu raznetil razlikujoče se spomine na čase spred več kot pol stoletja, pomislim, “bo šel Brane do naslednjič v šolski muzej pogledat,” pomirljivo predlagam, “če res nima nobeden spričevala doma”. “Kaj ti bo spričevalo,” ugovarja Ante, “tam predmet piše, ne pa, kdo ga je učil,” ugotavlja čisto po resnici. “Ampak joške je mela pa dobre, se spomnite, kaj?” speljem temo na drug teren,

“fenomenalne!” se več kot strinja Darko, “čeprav tista za zgodovino je imela boljše, kako se je že pisala?” ugovarja Brane in se mi zdi čudno, da je pozabil priimek, “Prevc,” reče Ante, “Prevc že ne,” ga zavrnem, “Prevc je bila za anglo in sploh ni mela jošk,” mu navržem, “a greš stavit?” ga vzpodbujam, in ker je Ante tiho, vzamem v roke karte in rečem “tri,” saj mi drugega niti ne preostane.

Seveda ne grem stavit in mi je v bistvu vseeno, ali Ciril provocira ali misli resno, kot se mi pravzaprav žvižgajo te štorije iz osemletke, v katere zabredemo skoraj vsakokrat, ko ob kartah nekaj spijemo, ampak danes ne pijem dosti, skoraj nič, in sem zato mogoče rahlo tečen, in tisto reč od zadnjič sem, če povem po pravici, preveril in sem jo izgubil, ampak se mi ni zdelo nositi šampanjca s seboj, ne iz skoposti, kot pravi Darko, ampak bi bilo brez zveze, ko pa sem sklenil, da danes ne bom skoraj nič pil. Torej ne odgovorim in Ciril reče “tri,” saj mu drugega ne preostane, ko je pač obvezna, in Darko ne reče nič, ampak le odmahne, da je v redu, in moram se odločiti, ali naj grem igrat, ker se mi zdi, da Ciril ne bo šel trojke, nekam nezainteresirano je odložil karte, in konec koncev zakaj pa ne, sedem v redu tarokov imam in kralja in nekaj se bo že dalo založit, “poskusim dve,” rečem in Ciril, kot sem pričakoval, prikima “zaradi mene,” in Brane mi razgrne čisto spodoben talon, ni za do stropa skakat, ampak dokaj v redu, če ne bo prehude smole, bo skromna, a zanesljiva zmaga. “Ležim,” rečem, ko odložim dve karti, “pridem,” reče Ciril in puhne dim globoko iz pljuč čez vso mizo, kar me zmerom ujezi, ne vem, zakaj ima pri Branetu ta privilegij, da lahko noter kadi, in vrže kralja, ki mu ga porežem, Darko pa pristavi “naravnost pod jajčka si ga zadel”, kar je dobrodušna šala, ki pa se ji nobeden ne posmeji. Lepo mi gre tisti kralj okrog, začuda za njim še dama, zadeva je dobljena, čeprav tudi onadva pospravita kak dober štih, taroke štejem le še za trening (dosti lažje je to početi, če si spil le pol kozarca), dokaj medlo je bilo vse skupaj, da se Branetu ne zdi vredno prešteti izkupička, kar sicer rad stori, ampak prepusti meni, “pet, petindvajset, petdeset gor,” naračunam, “dobro si radelc izkoristil,” me zbode Brane, ko zapisuje rezultat, “vaserpartija,” se zmrдне Darko in do konca izprazni svoje pivo, “kdo tala?” rečem, saj sem prepričan, da nisem na vrsti.

“A nisi rekel, da bi jedli?” vprašam Anteja, “ne, samo vprašal sem, kdaj bomo,” odgovori, “pa dajmo čim prej,” se odloči Darko, “in da prešaltamo na vino,” dodá, Ciril skomigne, njemu je vseeno, ni preveč pri stvari danes, ja, je fino, ni pa preprosto imeti pri naših letih novo babo, in rečem “v redu, ampak danes je samo narezek, nič toplega, lahko pa potlej pico naročimo,” gostoljubno razložim, “eh, daj no, saj bo dovolj,” me pomirja

Ante, "glavno, da so za vsakega dva jajčka," se razveseli Darko, "in malo trdivca daj na mizo," se le oglasi Ciril, kar pomeni, da želi poper, tak je od nekdaj njegov šaljivi izraz. Prinesem pladnja s pršutom in sirom, ki sem ju pripravil že popoldne, kumarice in olive, sol in poper in zraven trdo kuhana jajca, odprem steklenici vina, eno belo, eno črno, litrski, odgovorno je biti gostitelj, a tudi lepo, ko se večer izteka in so vsi zadovoljni (vsaj s hrano, če koga karte puščajo na cedilu), in je zadoščenje, da si za tri mesece opravil, preden se bo krog zavrtel in boš spet na vrsti. Prigrizujemo, Ante pohvali sir, Darko vino, Ciril si radodarno potresa poper, stara družčina smo, za čas obroka se potajijo kvartopirske ambicije in travme tistega večera, o politiki kakšno rečemo, pa o boleznih zadnji čas, o ženskah dosti manj, o seksu sploh nič, to niso več naši boji, in vici se v glavnem selijo po elektronski pošti, ampak v redu je, še sam si pošteno natočim, črnega, zaslužil sem si ga.

"Kdo daje?" ponovim, "po mojem jaz, ti si zadnji talal," rečem Branetu, "seveda," reče Ante, "s pik kraljem si prišel," in medtem ko mešam, pride v sobo Barbara, kar sicer ni navada, namreč, da bi ženske hodile motit, ko smo moški pri stvari, še jaz sem zadnjič Milko samo za pet minut pripeljal, toliko da so se spoznali, no, pride noter Barbara, kar mi je pravzaprav vseeno, le sitno bi bilo, če bi Brane nanjo vzrojil, kot je pred časom, in to prav vzkipel in jo nekam poslal, ko je iskala ključe ali šampon ali kaj za vruga že, ampak ne, lepo se pozdravimo, in Darko, kot po navadi, gospo zašarmira, to počne zmeraj in zmeraj vžge, če je ravno prav nabrgljan, pa še bolj, in Barbari to godi in prijazno vpraša Braneta, ali je poklical za pralni stroj, "seveda sem," se izprsi njen mož in uduši kozarec vina, "že jutri pride," in, o porkaduš, vidim, da mi je ostala v rokah karta premalo, za Braneta mi je zmanjkala, torej sem nekemu od onih dveh dal eno preveč, "še enkrat mešam," skrušeno priznam, "klicajček," reče Brane in mi zabeleži renons, ki bo, če se mi ponovi, kaznovan z odvzemom točk, "a vidiš, Barbi," je priliznjen Darko, "samo da prideš, pa mu zmešaš glavo," se posmeje, "pa ne jaz," je malček nerazpoložena Barbara, "a nima zdaj ene nove, precej mlajše," narejeno povpraša, kar se mi ne zdi umestno, zato molče in zbrano še enkrat premešam in razdelim, tokrat kajpada pravilno, in medtem Barbara odide, rahlo namrgodeno, kot žena pač, ki ji ni všeč, če se možev prijatelj ločuje zaradi ene nove, slab zgled, ni kaj, na čudne misli lahko spravi.

"Tri," rečem, še preden pogledam karte, ki mi jih je skrbno odštel Ciril, saj mi ni treba vedeti, kakšne so, ko to izjavim, ko pa je tako ali tako obvezna in lahko potem prekličem, ampak ko jih začenjaj jemati v roke, eno za drugo, da jih sproti razporejam, me kar nekaj šusne v vamp in se

premagam, da preveč ne pohitim, “madona, če to ne bo partija,” pomislim, ker karte so res dobre, enajst tarokov se mi nabere v dlani, pa barve tudi niso slabe, “tri,” ponovim, ko jih imam vse razporejene v levici in z desnico izpijem vino iz kozarca, in mi Brane brž natoči in reče “prav,” čeprav še ni na vrsti, in mu Ante rahlo osorno vrže “a bi rad renons fasal?” malo siten je danes, ko spet ne pije, “no v redu,” se unese, “v redu tri, imaš,” mi reče Ante, in zdaj Brane, da bo vse po regelcih, spet reče “prav”, čeprav je to že prej povedal, in natoči še sebi, “a oba naprej?” preverjam, pa mi je kajpak jasno, da je res tako, “aha,” zavlačujem trenutek odločitve, da tisti od njiju, ki ima slabše karte, ali pa kar oba, upa, da bom pustil klopa, “potem pa dva,” povišam napoved, ker karte imam res v redu in upam, da je še v talonu kaj. In je res, včasih karta na kup serje, en kralj je noter in en dober tarok, previdno zalagam, zdaj pa res ne smem zamočiti, še enkrat srknem in rečem “pagat, pa ležim, pa pridem, a prav?” Onadva pokimata, kar z enim srednjim tarokom začnem in Ante gre čez in me takoj zadene in spet tarok, zdaj vzame Brane, z visokim, še šest jih je zunaj, štejem, in Brane spremeni barvo, da lahko vzamem s kraljem, in spet tarokiram, ojebemo, Brane je že brez, Ante pa kar močan, in me spet zadene, težka bo, ampak bo šlo, povlečem enkrat, dvakrat, pa potem nizek tarok, da Ante vzame in ga čakam, ampak je že jasno, pet, šest kart pred koncem, da me ne more držat, da mu zmanjka za loviti, ampak, klinca palca, osem jih je imel, lahko bi se drugače obrnilo in bi mi ga pri mojih dvanajstih tarokih ujel! Še ne preštejem do konca, ko Ante revsne “a nisi mogel barve nazaj prinesť?” in to leti na Braneta, ki je na začetku res zamočil, ko ni ponovil pika, s katerim me je Ante zadel, in Brane se zareži rahlo butasto, kot zmeraj, kadar ga je poslal, in majčkeno ga že ima pod kapo, kmalu me bo ujel, “pizda, pagata si mu naredil, a sploh veš?” poviša ton Ante, ki je danes tečen, ker ne pije, in priložnostni abstinenti so najhujši, “daj nehaj,” se vmeša Ciril, ki mu je v bistvu vseeno, ali sem ga naredil ali ne, “pa to mu trobimo, odkar igramo,” vztraja Ante, “da ne barve menjat, če si ga zadel,” še kar rogovili, “saj ravno zato,” mu skuša dopovedati Ciril, “a res misliš, da ga boš na stara leta kaj naučil?” Raje molčim, kaj bi prilival olja na ogenj, mogoče bi mi ga Ante res ujel, po tistem preštejem do konca in si zračunam plus in še kar molčim in čakam, ali bo Brane bevsknil nazaj, mu kakšno zasolil, kot imenitno zna, kadar se mu zljubi, ampak ne, Brane poprime kozarec, ga zvrne, pogleda Anteja s svetlimi, nedolžnimi očmi in reče “pa kaj, to je zgodovina, mi gledamo naprej,” da se zdaj Ante zmrдне in nekako resignirano odmahne, in rečem “dobro sta se borila, fanta, skoraj čisto do konca,” kar je po svoje res, a v resnici zafrkancija, saj sta se borila do končnega poraza. “Sto devetdeset gor,” skromno namignem

Branetu, naj zapiše, "kako sto devetdeset?" bi spet rad rentočil Ante, res je siten danes, suho grlo ima, "petnajst, petintrideset, petinosemdeset, sto sedemdeset imaš dovolj," mi odrecitira, kar je pravilen seštevek, ampak pozabil je, da imam štiri kralje, "pa kralji," rečem in prikima in Brane mi napiše sto devetdeset, da sem zdaj že skoraj drugi, ja, pagat kar nekaj vrže, če ga pod streho spraviš, in še krepak požirek srknem na ta račun.

"A boš že razdelil?" rečem Darkotu, ki preverja pri Branetu, koliko je nabral danes (in me je z zadnjo partijo prehitel, da sem zdaj zadnji), "a jaz?" vpraša Darko, da ne vem, ali se prenareja ali res ne ve, "seveda, s petnajstko si prišel," mu rečem, saj se dobro spomnim, "ampak sem šel dve," odvrne Darko in zdaj ne dvomim, da se zafrkava, "saj, saj, takoj," pograbi karte, še preden mu kakšno zabrusim, malo preveč sem tečen danes, prav zoprni, a mi tako manjka tisti liter?, in Darko s pijansko intuicijo začuti, da mi ni do heca, ker sem nekam zatežen, in brž razdeli, vstane in stopi odtočit in potem na balkon kadit in vzame kozarec s seboj. "Tri," rečem, kaj pa drugega, in Brane počaka in se prepriča, da je res na vrsti, preden prikima "prav," in Ciril premišljuje ali pa misli na kaj drugega in vem, da ne bo šel dvojke, ker mu je danes precej vseeno, in lahko medtem že sam pretuhtam, kaj bom v tem primeru storil, in Ciril res reče "naprej," in še preden se vprašujoče zazreta vame, že rečem "skupna, fanta, klop," saj v rokah res nimam kaj prida, in povlečem k sebi še zaprt talon, da bom vrgel po eno karto na prvih šest stihov, kar bi pravzaprav moral narediti Darko, saj je on delil, ampak naj v miru posmodi svoj čik, s takšno uslugico nimam problemov, pa če sem še tako nadležne volje. In pridem s kara damo, Brane da poba in Ciril vzame s kraljem in iz talona mu vržem ne vem kaj, eno drobnarijo, in vrne Ciril z mondom in moram vzeti s škisom in Brane nima pagata, da bi on vse pokasiral, in si vržem gor kavala ali kaj in prinesem še eno damo, ki jo tokrat pobere Brane in dobi zraven kavala, precej nezagreto igramo tole, skorajda rutinsko, jaz, ki ne pijem, Ciril, ki misli na bogvekaj, in Brane, ki pomalem čaka, da bo konec, da bo za tokrat opravil gostiteljsko nalogo (in ga, odkar smo pojedli, kar pridno zliva za kravateljc), "kateri pa že je, danes?" vprašam kar med partijo, čeprav naj bi se to ne počelo, in mislim na klopa, koliko smo jih odigrali, teh karikatur pravega taroka, "sedmi," prijazno preveri Brane in pove, "dajta mir, no," se oglasi Ciril, kar me začudi, saj mu je danes v glavnem vseeno, "eni vseeno štejem, a ne?" Tiho sem, naj še on malo potečnari, pomislim, da ne bom edini, ki težim, celó majčkeno zmignem z rameni, kot da se opravičujem, in pride ne vem kdo in vse štima, in mirno bi tudi tega klopa privlekli do neproblematičnega konca,

do malenkostnih razlik, če se ne bi spet oglasil Ciril in rekel "koliko jih pa misliš še zmetati gor?"

Saj me je najprej prešinilo, da bi bil tiho, ko sem opazil, da je v talonu ena karta preveč, ampak na koncu bi ravno tista nekomu zmanjkala in bi bil torej takrat še hujši cirkus, in sem raje, čeprav mi je bistvu vseeno, takoj rekel "a jih boš še dosti gor vrgel?" Ante je pomislil, da leti nanj, da naj bi bil on nekaj narobe naredil, in je že globoko vdihnil, da se bo začel preklat, ampak Brane je hitro pokapiral, pomignil proti balkonu in se zarežal "Dare, ne, se je zatalal?" in veselo sva mu pritrdila, še Ante, driska tečna, se je posmejal. Saj ne da bi bili tako privoščljivi, ampak renons je prima stvar, če se zgodi drugemu, poceni način, da pike dol piše, in sicer célo igro, po navadi še krat dva. "Dare!" se zadre Ante, ki se mu najbolj mudi, da pove soigralcu radostno novico, "pridi noter, smo že!" in Darko res pride z balkona in v roki nima le kozarca, ampak tudi steklenico, ki jo je na poti s stranišča vzel v kuhinji in jo potem nemalo praznil, "a da ja," reče, "zakaj pa potlej ne talaš," ga vpraša, Anteja, in pokaže na karte, ki smo jih v treh kupčkih pustili na mizi.

"Ker se moramo najprej nekaj zmenit," prehitim Anteja, da bi stvar opravil čim bolj rahločutno, "namreč, smolo si imel," pojasnim, "slabo si štel." Darko ne razume, kaj mu hočem povedati, debelo gleda, a vtem Ante že zavpije "renons, sto štirideset dol, si že za mano," in Darko vpraša "kakšen renons?" in je videti še dokaj miren. Skušam mu razložiti "glej, vse je jasno, sedem štihov ima po štiri karte, kar ni prav, in Ante ima eno premalo, ne se sekirat, se zgodi," ga še potrepljam, saj mi je po svoje žal zanj, čeprav se mu z drugo polovico jaza iz srca smejim, "tule smo vse prešteli in vse štima, da ni bilo prav."

"A misliš?" rečem in se še brzdam, čeprav mi kri navreva v možgane, "a da vse štima in da sem budala, ki se ji renons nastavi, ko gre eno pokadit?" in Brane reče "lej, Dare, sem ti lepo razložil," in Ante mu prigovarja "daj, piši, napiši mu že sto štirideset dol," in Ciril eno prižge, tisto, ki je jaz nisem smel, in zdaj mi je dosti in se mi zdi zamalo in udarim po mizi "nič ne boš pisal, klimba, takole se že ne pustim!" Saj mogoče imajo prav, najbrž sem res narobe razdelil, ampak ne, da mi to delajo, medtem ko sem na balkonu, tega si ne bom dovolil, "a Ante ima eno premalo, šuftar abstinenčni," popizdevam, "jo je že skrivaj v talon porinil, da bi me nasadil!" Brane me miri, Cirilu je vseeno in vleče svoj tobak, Ante je neizprosno tiho, povleče k sebi list, na katerem so zapisani rezultati, prime kuli, da bi mi prisolil tisti minus, "a ti boš zdaj pisal, klimba!" mu ne dovolim in mu poskušam iztrgati tisti papir, a me Ciril zadrži, "ja, jebiga," reče, "ne boš norel zato," usedem se, rečem, "kurc, fantje, smo prjatli,

ampak danes sem zadnjič igral z vami,” in Brane mi gostoljubno natoči in Ciril reče “to si že večkrat napovedal,” in ga pogledam, menda sem res in vsakokrat manj resno mislil in malo se pri sebi posmejem na ta račun.

“Bomo drugič obračunali,” rečem in odgodim debato o Darkotovem minusu, ki bi lahko prerasla v hud špetir, še posebej, ker vodim in je Ciril drugi in se torej midva začasno odpoveva izkupičku, “pri kom smo naslednjič?” vpraša Ciril, “mislim, da pri meni,” reče Ante, “ja, jaz tudi,” mu pritrdim, “torej daj tisti šampanjec že enkrat hladit,” mu navrže Darko, “kako, če te ne bo?” mu vrne Ante, “pa Prevčevo pozdravi, pa njene joške,” mu naroči Ciril.

“Hvala, Brane, fino je bilo,” se na vratih poslavlja Ante, “ja, res, prav fajn,” se strinja Ciril, “super,” pribije Darko, ki se rahlo maje, ko me objema, “komaj čakam, da se spet vidimo,” se na široko posmeji.